

Az egyszerűsített vállalkozói adóalanyok gazdasági teljesítménye 2009. évben

A jogszabályi háttér változásai

Az eva szabályai 2009. évre vonatkozóan túlnyomórészt változatlanok maradtak. A csekély számú, alapvetően korrekció célzatú törvényi módosításból három lényegesebbet célszerű kiemelni¹:

- **Számlaőrzési kötelezettség:** ez a szabály az ún. bevételi nyilvántartást vezető eva alanyoknak jelentett újdonságot. A kettős könyvvitel rendszerében ez a rendelkezés kezdettől fogva evidens volt. Lényege: az érintett evás egyéni és társas vállalkozásokra is kiterjedt az a szabály, miszerint a beszerzésekhez kapcsolódó számlákat az adókötelezettség elévüléséig (konkrétan: a bevallás benyújtását követő 5. év végéig) meg kell őrizni. (Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. tv. 4. § (6) bek.)

- **Cégautó adófizetési kötelezettség²:** ez esetben az evás kör úgy került „képbe”, hogy az eva törvény 17 § (3) bek.-ből, illetve a 18 § (4) bek.-ből kikerült a cégautó adó szó. Ezek a jogszabályhelyek mondták ki, hogy az egyéni és a társas vállalkozások esetében milyen adónemeket vált ki az eva.

Cégautó adót alapesetben a nem magánszemély tulajdonában álló gépkocsi után kell fizetni, ezért ezt főszabály szerint a számviteli törvény hatálya alá tartozó evás társas vállalkozások fizetik³

- **Szakképzési hozzájárulás és alkalmi foglalkoztatás viszonya:** e téren az volt az alapképlet, hogy minden olyan eva alanyt érintett a szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettség, aki munkaviszony keretében magánszemélyt foglalkoztatott. Az eva tv. 16/A. § (1) bek. úgy módosult, hogy az alkalmi munkavállalói könyvvel

foglalkoztatott munkavállaló után sem kell fizetni a szakképzési hozzájárulást (korábban csak a társas vállalkozás tevékenységében személyesen közreműködő tag volt kivétel).

Az ismert válságfolyamatok Magyarországot sem kerültek el. A negatív hatások csillapítására 2009. év első felében soron kívüli gazdaság- és adópolitikai döntések meghozatala vált szükségessé. Az Országgyűlés május 11-én fogadta el az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2009. évi XXXV. törvényt, amely a 2009. évet érintő korrekciókat tartalmazta⁴

Az egyszerűsített vállalkozói adó esetében született módosítás az eva értékhatárát érintette, amely az általános forgalmi adó kulcsának változásához igazodva (csak 2009. évben) **26 millió forint**ra emelkedett.

Az adóalanszám alakulása

2008. év végén kevéssel 96 ezer fölött volt az adózók száma, ami a vizsgált esztendőben több, mint 1 500 -al gyarapodott. Ez a változás többirányú mozgás eredményeként következett be. A jogosulatlan eva alanyiség miatti visszamenőleges törlések, valamint az elfogadott bejelentkezések egyenlege 2009. első hónapjaiban mintegy 6 és fél ezres állománybővülést eredményezett. Az évközi megszűnések száma ugyanakkor nem érte el az ötezret, minek következtében a nettó végeredmény a jelzett másfél ezres pozitívumot mutatja. Így alakult ki a **2009. év végi 97 800 -at meghaladó záró adóalanszám.**

A 2009-es adóévre történő bejelentkezéseket követő állománynövekedés dinamikája majdnem 10 százalék volt, ami 2 százalékponttal meghaladta a bázis időszaki mutatót. **Ez az egyik legfőbb bizonyítéka annak, hogy az eva iránti érdeklődés a szigorodó feltételek ellenére változatlan maradt.**

1) Mindhárom változás 2009. február 1.-től lépett hatályba. A módosítások az egyszerűsített vállalkozói adó alapját és az adókulcsot nem érintik.
2) 2009. évtől az eva szabályrendszeréből kikerült a cégautó adó. Helyébe lépett egy vagyoni típusú cégautó adó, ami szélesebb bázisra helyezi ezt az adófajtát.
3) A bevételi nyilvántartást vezető egyéni vállalkozók és részben a hasonló elszámolási formát alkalmazó társas cégek esetében ez az adónem indifferens.
4) A 2010. évet érintő intézkedéseket az Országgyűlés külön törvényjavaslatban tárgyalta, melyek a július 8.-án kihirdetett 2009. évi LXXVII. törvényben kerültek parafálásra.

A társas vállalkozások részaránya egyre nagyobb. 2009. évben 56,8 százalékra emelkedett, ami az előző periódus mintegy 2 százalékpontos évenkénti tényerésének egyenes folytatását jelenti.

Ágazati helyzetkép

A feldolgozott bevallások száma

Az elemzés céljára felhasználható, értékelhető adatokat tartalmazó összes bevallás mintegy 97 és félezer. Ebből a 2010.június közepéig ténylegesen feldolgozott bevallások száma valamivel több, mint 96 700 darab. Az előzőek figyelembevételével számított feldolgozottsági fok rendkívül magas, az elméleti optimumhoz képest 99,2 százalékos, ami biztos alapokon nyugvó megállapításokat tesz lehetővé.

A feldolgozott bevallások jelzett mennyiségéből az ún. teljes éves adóalanyok száma meghaladja a 93 600-at. A többi az évközben megszűnt adóalanyok által benyújtott töredékéves bevallás. Az utóbbiak számszerű részaránya mindössze 3,2 százalék. A bevételi teljesítmény arányuk még ennél is kisebb, nem éri el az egy százalékot sem. A vizsgálódás szempontjából e réteg figyelembe vétele, vagy figyelmen kívül hagyása gyakorlati jelentőséggel nem bír. **A cikk ezért a jelzett összes, értékelhető adatot tartalmazó feldolgozott bevallás adataira épül.**

Előljáróban megjegyzem, hogy a 2009. évre vonatkozó bevallási adatok feldolgozása már az új TEAOR struktúra szerint történt.⁵ A teljes evás kört bemutató táblázatokban megjelenő, „egyéb” tevékenységeknél tapasztalható változások az átmeneti bizonytalanságokat tükrözik. Mivel ezek a vizsgált fontosabb szakterületeket említést érdemlően nem érintik, az elemzés szempontjából elhanyagolhatók.

Az evás adóalanyok gazdasági teljesítménye

Az evás egyéni és társas vállalkozások 2009. évi bevételi teljesítménye megközelítette a **672 milliárd** forintot. Ez a volumen azonban csak alig 18 milliárd forinttal több, mint egy évvel azelőtt volt. A növekedés indexe szerény, mindössze 102,7 százalék, ami másfél százalékponttal kisebb, mint a vizsgált évi inflációs ráta. Ez utóbbi tény annak

valószínűségét erősíti, hogy a zömmel szolgáltató tevékenységeket végző evás réteget sem kímélte a recesszió.

1.sz.táblázat

Ágazati szakmai csoportok	2009.év		Részarány	
	Összes db	Összes bevétel	Lét-szám	Bevétel
MEZŐGAZD, ERDŐGAZD, HALASZAT	607	3 929 114	0,6	0,6
FELDOLGOZÓIPAR	4 572	27 081 352	4,7	4,0
ÉPÍTŐIPAR	3 768	20 250 201	3,9	3,0
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	2 759	14 260 747	2,9	2,1
Előzőből: Kereskedelem	3 803	23 773 990	3,9	3,5
SZALLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	1 307	7 773 437	1,4	1,2
Előzőből: Taxis személyszállítás	87	366 117	0,1	0,1
Közúti áruszállítás	554	3 565 850	0,6	0,5
Egyéb postai, futárpostai tev.	186	926 429	0,2	0,1
SZALLÁSHELY SZOLG. VENDEGLÁTÁS	243	1 355 573	0,3	0,2
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	11 781	98 876 022	12,2	14,7
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	2 413	14 026 587	2,5	2,1
INGATLANÜGYLETEK	2 843	18 368 014	2,9	2,7
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	41 271	330 648 484	42,7	49,2
Előzőből: Jogi tevékenység	4 358	45 080 087	4,5	6,7
Számvt. könyvvizsg.adószakért.tev.	10 301	80 863 785	10,6	12,0
Ép.mérnöki tev., műsz.vizsg.elemzés	8 463	69 474 369	8,7	10,3
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.TÁM.TEV.	7 614	37 403 139	7,9	5,6
OKTATÁS	5 390	20 364 889	5,6	3,0
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZÖC. ELL.	5 050	35 256 267	5,2	5,2
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS	2 851	15 097 934	2,9	2,2
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	1 043	5 289 494	1,1	0,8
Mindösszesen	96 751	671 730 247	100,0	100,0

Mindkét adózói kör a **szakmai, tudományos, műszaki tevékenység** szférájában képviseli a legmagasabb súlyarányt (1.sz.táblázat). Az e területeken működő 41 ezernél valamivel több vállalkozás csaknem 331 milliárd forint összegű bevételt realizált. A bevallási darabszámmutató közel 43 százalékos, a bevételi teljesítménymutató nem egészen 50 százalékos részarányt képvisel az országos számokhoz viszonyítva. A többi szakterület szerepe csekély. 10 százalék fölötti súllyal csupán az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ág rendelkezik.

A bevételi teljesítmények nagysága általában szorosan összefügg az adott szférában működő vállalkozók/vállalkozások számával. Egyedüli kivétel az oktatás, ahol az 5,6 százalékos létszámarányhoz mindössze 3 százalékpontos súlyú realizált bevétel tartozik. Ennek a tevékenységi körnek a piaci elfogadottsága tradicionálisan alacsony szintű. E közelítésben az egyéni vállalkozók és a társas vállalkozások helyzete hasonló.

A 2. sz. táblázatban azt mutatom be, hogy a vizsgált időszakban, a számuk valamint a realizált bevételeik alapján **mekkora arányt képviselnek az egyéni és társas vállalkozások az egyes tevékenységi körökön belül.**

⁵ A 2008. évi adatok hasonló bontása nem áll rendelkezésünkre. A tevékenységek bázis adatokkal történő összevetését ezúttal mellőzöm.

Evás vállalkozások részaránya az adott tevékenységi körön belül

2. sz. táblázat %-ban!

Ágazati szakmai csoportok	Egyéni vállalkozók		Társas vállalkozások	
	Szám-arány	Bev. telj. arány	Szám-arány	Bev. telj. arány
MEZŐGAZD., ERDŐGAZD., HALÁSZAT	62,8	57,8	37,2	42,2
FELDOLGOZÓIPAR	52,8	44,4	47,2	55,6
ÉPÍTŐIPAR	63,2	49,2	36,8	50,8
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	63,2	53,5	36,8	46,5
Előzőből: Kiskereskedelem	28,5	17,9	71,5	82,1
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	67,4	57,9	32,6	42,1
Előzőből: Taxis személyszállítás	86,2	82,3	13,8	17,7
Közúti áruszállítás	78,5	73,5	21,5	26,5
Egyéb postai, futárpostai tev.	63,4	55,9	36,6	44,1
SZÁLLÁSHELY SZOLG. VENDÉGLÁTÁS	29,6	22,8	70,4	77,2
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	29,0	16,8	71,0	83,2
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	62,3	54,9	37,7	45,1
INGATLANÜGYLETEK	31,7	19,9	68,3	80,1
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	39,8	28,9	60,2	71,1
Előzőből: Jogi tevékenység	59,0	46,5	41,0	53,5
Számvit. könyvvizsg. adószakért. tev.	38,9	26,4	61,1	73,6
Ép.mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	33,1	24,3	66,9	75,7
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T TÁM. TEV.	65,1	45,5	34,9	54,5
OKTATÁS	61,3	41,5	38,7	58,5
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC. ELL.	38,4	29,2	61,6	70,8
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS	45,8	29,2	54,2	70,8
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	55,8	44,8	44,2	55,2
Mindösszesen	44,1	30,5	55,9	69,5

A társas vállalkozások nemzetgazdasági szintű térnyerése töretlen. A bevallások számában az egy évvel azelőtt javukra mutató 8,2 százalékpontos differencia 11,8 százalékpontra nőtt.

A bevételi teljesítmények terén hasonló elmozdulások láthatók. A bázis esztendő a társas cégek kerekén 35 százalékpontos előnyt hozta. A vizsgált esztendőben a különbség 39 százalékra, 4 százalékponttal emelkedett. A két szféra teljesítmény arányai közel 70:30 százalékra változtak.

Az adóalanyok számosságát tekintve a két adóalanyi csoport közötti részarányok egyedül a művészet, a szórakoztatás nemzetgazdasági ágban közelítik meg valamelyest egymást, de a társas vállalkozások javára mutató különbség ez esetben is csaknem 9 százalékpont. Az elért bevételek részaránya közötti eltérés ugyanitt majdnem 42 százalékpont. A további ágazatok közötti súlyok differenciái erőteljesen szóródnak.

A fajlagos bevételek alakulását a 3. sz. melléklet szemlélteti. A vizsgált két vállalkozói kör együttes, valamivel több, mint 6,9 millió forintot egy főre eső teljesítmény értéke a bázissal csaknem azonos (a vizsgált időszak javára mutató különbség szerény, mindössze 83 ezer forint). A csekély léptékű eltérés két egymással ellentétes irányú változás egyenlege. A társas vállalkozások mutatója 72 ezer forinttal nőtt, az egyéni vállalkozóké 55 ezer forinttal csökkent.

Az ágazati mutatók sokfélék, szórásuk jelentős. Az egyéni vállalkozóknál a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységen belül, a jogi tevékenység áll az első helyen nem egészen 8,2 millió forintos fajlagos bevétellel. Utolsó az oktatás, alig 2,6 millió forintot mutatva. A szélső értékek közötti differencia több mint háromszoros. Meg kell említenünk, hogy ebben a vállalkozói körben

csaknem 6 millió forintot egy főre jutó realizált bevétellel a mezőgazdaság is az első között foglal helyet.

A társas vállalkozói szférában szintén a jogi tevékenység vezet. Fajlagos mutatója 13 és fél millió forint. Érdekes, hogy

Az evás vállalkozások által realizált fajlagos bevételek 2009. évben ágazatonként

3. sz. táblázat Adatok ezer Ft-ban!

Megnevezés	Egyéni váll.	Társas váll.	Össz.
MEZŐGAZD., ERDŐGAZD., HALÁSZAT	5 965	7 330	6 473
FELDOLGOZÓIPAR	4 984	6 975	5 923
ÉPÍTŐIPAR	4 177	7 434	5 374
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	4 371	6 542	5 169
Előzőből: Kiskereskedelem	3 912	7 185	6 251
SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	5 109	7 682	5 948
Előzőből: Taxis személyszállítás	4 019	5 391	4 208
Közúti áruszállítás	6 022	7 951	6 437
Egyéb postai, futárpostai tev.	4 390	6 006	4 981
SZÁLLÁSHELY SZOLG. VENDÉGLÁTÁS	4 286	6 123	5 578
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	4 846	9 842	8 393
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	5 127	6 946	5 813
INGATLANÜGYLETEK	4 053	7 576	6 461
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	5 810	9 470	8 012
Előzőből: Jogi tevékenység	8 154	13 501	10 344
Számvit. könyvvizsg. adószakért. tev.	5 340	9 447	7 850
Ép.mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	6 027	9 288	8 209
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T TÁM. TEV.	3 436	7 668	4 912
OKTATÁS	2 558	5 712	3 778
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC. ELL.	5 317	8 017	6 981
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS	3 377	6 915	5 296
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	4 074	6 331	5 071
Mindösszesen	4 791	8 644	6 943

hogy itt a személytaxisok az utolsók, 5,4 millió forintos mutatóval. Az információ, kommunikáció szférájának közel 10 millió forintos bevételi teljesítménye érdemel még kiemelés. A mezőgazdaság a társaságok körében csak a középmezőnyben foglal helyet.

Ami a táblázatban lévő adatokra leginkább jellemző, az a társas vállalkozások javára mutató teljes körű és számottevő eltérés. Az ágazatok és tevékenységek közötti abszolút differencia skála 1,4 millió forinttól (mezőgazdaság) 5,3 millió forintig (jogi tevékenység) terjed.

Az egyéni vállalkozói szélső értékek jelentős eltéréséről már szó esett. A társas vállalkozások esetében az ágazati fajlagos értékek szóródása kisebb, a jellemző mutatók többsége 6-9 millió forint között mozog. A szélső értékek közötti differencia két és félszeres.

Bevételi sávok szerinti jellemzők

Az egyes sávok tevékenységi körökön belüli részarányait a 4. sz. táblázat szemlélteti. Az evás adóalanyok legnagyobb rétege 2,5 millió forint alatti bevételt realizált. Számuk megközelíti a 35 ezret, ami arányaiban 36 százalékot jelent. Az egyes ágazatokra ebben a sávban többségében a jelzett főátlaghoz hasonló, illetve azt valamivel meghaladó súlyarányok jellemzők. Jelentősebb kivétel az oktatás (58,6 száza lék), az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (51,5 százalék), a szálláshely szolgáltatás, vendéglátás (46,9 százalék), valamint az építőipar (46,4 százalék).

A két legalacsonyabb sávba egyébként a vizsgált adóalanyi kör mintegy 54 százaléka, az alsó háromba pedig megközelítőleg a kétharmada tartozik.

Lényeges különbség van az egyéni vállalkozók és a társas vállalkozások létszám és bevételi arányai között.

Az evás egyéni vállalkozók döntő hányada igen szerény bevételi teljesítményt produkál. Ennél az adózái körnél a legalacsonyabb sávban mutatózó súlyarány 46,8 százalék, az alsó két sáv létszamaránya pedig még a kétharmadot is meghaladja. Az eva bevezetésekor meghatározott 15 millió forintos limit fölött az érintett adóalanyoknak továbbra is csak kevesebb, mint 7 százaléka található.

A társas vállalkozásoknál ezek a mutatók lényegesen eltérnek. A legalacsonyabb bevételi intervallumba az evás gazdasági társaságoknak nem sokkal több, mint negyede tartozik. A három alsó sáv adóalanyai adják a gazdasági társaságok 55 százalékát, ami az egyéni vállalkozók azonos mutatójától mintegy 24 százalékponttal elmarad.

A létszám és a kapcsolódó bevételi teljesítmények összefüggéseit vizsgálva megállapítható, hogy a létszamarányok alakulása az egyes sávokban elért bevételi teljesítmények nagyságát vagy egyáltalán nem vagy csak érintőlegesen befolyásolja. Ennek számszerű bizonyítékai az 5. sz. táblázatban láthatók.

A legalacsonyabb sávban elért árbevétel az egésznek csupán 5,2 százaléka. *A 7,5 millió forint alatt realizált árbevétel részaránya pedig összességében mintegy 40 (!)*

százalékponttal kisebb, mint a létszámhoz kapcsolódó súlyarány. A 10-26 millió forint közötti legfelső három sávban viszont teljesen fordított a helyzet. Az ott található adóalanyok száma nem egészen egynegyed részt képvisel, bevételi teljesítményük aránya viszont csaknem kétharmad.

A vázolt kontraszt a legmagasabb zónában a leginkább szembetűnő. Az ott fellelhető adóalanyok számaránya még a 8,5 százalékot sem éri el, bevételi teljesítményük súlya viszont megközelíti a 30 százalékot.

Egyéni és társas vállalkozások sávonkénti részarányai

Ágazati szakmai csoportok	Bevételi sávok							Összesen
	0-2,5 MFt	2,5-5 MFt	5-7,5 MFt	7,5-10 MFt	10-15 MFt	15-20 MFt	20-26 MFt	
MEZŐGAZD., ERDŐGAZD., HALASZAT	40,0	17,3	10,0	9,4	9,4	6,9	6,9	100,0
FELDOLGOZÓIPAR	39,3	20,1	12,8	8,1	9,1	4,8	5,9	100,0
ÉPÍTŐIPAR	46,4	18,6	11,3	6,6	6,9	4,1	6,1	100,0
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	45,2	19,0	11,8	7,7	8,0	4,2	4,2	100,0
Előzőből: Kiskereskedelem	40,8	17,2	12,1	8,3	9,2	5,3	7,0	100,0
SZALLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	37,4	20,4	13,7	9,7	9,3	4,0	5,5	100,0
Előzőből: Taxis személyszállítás	56,3	13,8	11,5	5,7	6,9	3,4	2,3	100,0
Közúti áruszállítás	32,1	20,6	14,3	11,7	12,1	3,1	6,1	100,0
Egyéb postai, futárpostai tev.	38,7	25,3	16,1	7,0	7,0	3,8	2,2	100,0
SZALLÁSHELY SZOLG., VENDÉGLÁTÁS	46,9	15,2	11,9	6,6	7,0	6,6	5,8	100,0
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	31,1	14,7	11,2	8,6	12,8	8,6	13,0	100,0
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	36,6	19,9	14,5	10,0	9,9	5,3	3,8	100,0
INGATLANÜGYLETEK	38,4	18,8	11,8	8,0	10,1	5,0	7,9	100,0
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV.	29,0	17,5	12,9	9,4	12,5	8,1	10,7	100,0
Előzőből: Jogi tevékenység	16,5	15,8	14,2	10,7	15,4	10,9	16,5	100,0
Számvit. könyvvizsg. adószakért. tev.	27,1	18,8	13,9	10,0	12,9	8,5	8,9	100,0
Ép. mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	28,5	17,2	12,3	9,6	12,9	7,8	11,6	100,0
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T TÁM. TEV.	51,5	18,7	8,9	5,7	6,6	4,2	4,5	100,0
OKTATÁS	58,6	18,6	8,3	4,7	4,7	2,3	2,8	100,0
HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOC. ELL.	29,9	19,0	13,4	10,6	15,6	6,4	5,1	100,0
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS	43,5	20,3	12,0	7,3	8,8	4,2	4,0	100,0
EGYÉB SZOLGÁLTATÁS	46,8	20,1	9,7	6,9	7,6	4,6	4,3	100,0
Mindösszesen	36,0	17,8	12,0	8,4	10,8	6,6	8,4	100,0

Egyéni és társas vállalkozások által realizált bevételek sávonkénti részarányai

5.sz.táblázat

%-ban!

Ágazati szakmai csoportok	Bevételi sávok							Össze- sen
	0-2,5 MfT	2,5-5 MfT	5-7,5 MfT	7,5- 10 MfT	10-15 MfT	15-20 MfT	20-26 MfT	
MEZŐGAZD., ERDŐGAZD., HALÁSZAT	5,8	10,2	9,7	12,4	18,1	18,4	25,5	100,0
FELDOLGOZÓIPAR	6,5	12,5	13,3	11,8	18,7	13,9	23,4	100,0
ÉPÍTŐIPAR	8,0	12,5	12,9	10,7	15,6	13,4	26,9	100,0
KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS	7,2	13,4	14,2	13,1	18,8	13,9	19,5	100,0
Előzőből Kiskereskedelem	5,5	10,3	12,3	11,7	18,4	14,8	27,1	100,0
SZALLÍTÁS, RAKTÁROZÁS (49-53)	6,4	12,9	14,2	14,0	19,1	11,6	21,8	100,0
Előzőből Taxis személyszállítás	11,1	11,8	16,7	11,7	21,0	15,2	12,7	100,0
Közúti áruszállítás	5,7	11,9	13,7	15,6	22,7	8,2	22,3	100,0
Egyéb postalai, futárpostai tev	9,2	19,6	19,8	11,5	16,9	13,1	9,9	100,0
SZALLASHELY SZOLG. VENDÉGLÁTÁS	6,5	9,5	13,3	10,4	15,6	20,9	23,9	100,0
INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ	3,3	6,5	8,2	9,0	18,8	17,9	36,4	100,0
PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG	5,7	12,5	15,6	14,8	20,7	15,6	14,9	100,0
INGATLANÜGYLETEK	5,4	10,6	11,2	10,8	19,4	13,5	29,2	100,0
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEV	3,6	8,1	10,0	10,2	19,1	17,5	31,5	100,0
Előzőből Jogi tevékenység	2,0	5,7	8,5	9,2	18,2	18,2	38,2	100,0
Számvitel könyvvizsg. adószakért tev	3,8	8,9	10,9	11,0	20,3	18,7	26,3	100,0
Ép.mérnöki tev., műsz. vizsg. elemzés	3,5	7,8	9,3	10,2	19,2	16,5	33,5	100,0
ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLG.-T TÁM TEV	12,9	13,5	11,1	9,9	16,2	14,7	21,6	100,0
OKTATÁS	14,7	17,5	13,3	10,8	15,3	10,7	17,7	100,0
HUMAN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZÓC. ELL.	4,9	10,1	11,9	13,2	27,2	15,8	17,0	100,0
MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS	8,6	13,9	13,9	11,9	20,0	13,6	18,0	100,0
ÉGYÉB SZOLGÁLTATÁS	8,5	14,1	11,7	11,9	18,2	15,8	19,8	100,0
Mindösszesen	5,2	9,4	10,6	10,6	19,1	16,4	28,7	100,0

Régiós helyzetkép az evás vállalkozásokról

A 6. sz. táblázatban szereplő szám adatok a Közép-magyarországi Régió domináns szerepét tanúsítják. Ennek a kiemelt szerepet játszó régióknak a realizált bevételi teljesítmény mutatók szerinti súlya az egyéni vállalkozóknál megközelíti a 40, a társas vállalkozásokat érintően pedig majdnem eléri a 63 százalékot (együttesen 55,3 százalék).

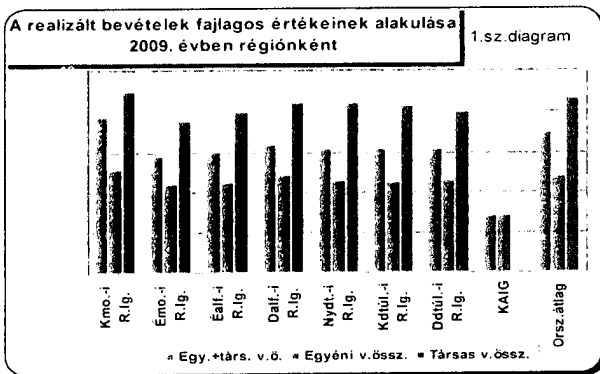
Evás egyéni és társas vállalkozások kiemelt bevallási adatainak részaránya 2009. évben régióként

6 sz.táblázat

Létszám: fő / db; összeg: ezer Ft!

Régiók megnevezése	Egyéni+társas váll.össz.		Egyéni vállalkozások		Társas vállalkozások	
	Adóévben megszerzett bevételek					
	Létszám	Összeg	Létszám	Összeg	Létszám	Összeg
Közép-m. o.-i Reg. Igazg.	47 852	371 544 600	15 264	78 562 958	32 588	292 981 642
E-m. o.-i Reg. Igazg.	6 285	36 794 518	3 426	15 272 135	2 859	21 522 383
E.-alf.-i Reg. Igazg.	8 567	51 986 157	4 743	21 571 331	3 824	30 414 826
Dél.-alf.-i Reg. Igazg.	8 553	54 820 719	4 845	23 585 710	3 708	31 235 009
Ny.-dtül.-i Reg. Igazg.	8 468	52 096 816	5 012	23 061 833	3 456	29 034 983
Közép.-dtül.-i Reg. Igazg.	9 168	56 544 776	5 135	23 254 650	4 033	33 290 126
Dél.-dtül.-i Reg. Igazg.	7 585	47 156 316	4 013	18 528 026	3 572	28 628 290
Kiemelt Adózók Igazg.	273	786 346	273	786 346	0	0
Mindösszesen:	96 751	671 730 248	42 711	204 622 989	54 040	467 107 259

A többi régióra a társas vállalkozásoknál a 6-7, az egyéni vállalkozásoknál a 10-11, együttesen pedig a 7-8 százalék közötti súlyarányok jellemzők.

szemlélteti, hogy a többi régió súlyarányai viszonylag jól közelítik egymást, nem jellemző az erős szóródás. A fajlagos értékek egyetlen kivétellel alatta maradnak az országos átlagértékeknek. A jelzett kivétel Dél-Alföld, ahol az egyéni vállalkozók által realizált bevételek egy főre eső összege mintegy 80 ezer forinttal meghaladja az országos mutatót.

A társas vállalkozások legjellemzőbb mutatói
A társas vállalkozások gazdasági teljesítményének alakulása a legjellemzőbb gazdálkodási formákban (7. sz. táblázat).

A társas vállalkozások 54 ezer feldolgozott bevallásából több mint 51 ezret a

táblázatban kiemelt két gazdálkodási forma (korlátolt felelősségű társaságok; betéti társaságok) vállalkozásai adják. Együttes részarányuk a társas vállalkozásokon belül a bázishoz hasonlóan 94,7 százalék, ezért az evás társaságok között szerepük alapvető.

A betéti társaságok pontosan háromszor annyian vannak, mint a kft-k. Ez az arány gyakorlatilag kezdettől fogva csaknem ugyanaz. A bt-k adják az evás társas vállalkozások több mint 70 százalékát. Ez a viszony szám az egyes régiók esetében is döntő többségében közel azonos.

A létszám arányokhoz képest, az árbevételi teljesítmények terén néhány százalékpontos hangsúlyeltolódások figyel-

Az evás társas vállalkozások kiemelt mutatóinak alakulása 2009. évben régióként és főbb gazdálkodási formánként

7 sz. táblázat

Összeg adatok ezer Ft-ban!

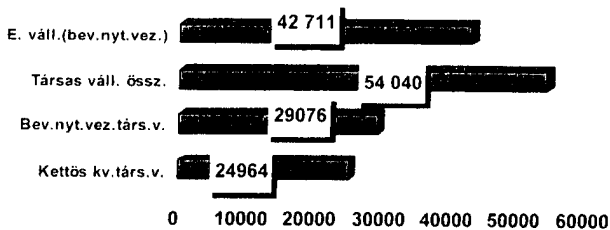
Régiók megnevezése	Társas vállalkozásokból kft.-k					Társas vállalkozásokból bt.-k				
	db	R.ar.%	Bevét.össz.	R.ar.%	Bev./db	db	R.ar.%	Bevét.össz.	R.ar.%	Bev./db
Közép-m o -i Reg Igazg	8 129	63,6	87 508 092	64,8	10 765	22 669	59,1	183 970 818	61,4	8 116
É-m o -i Reg Igazg	560	4,4	5 661 702	4,2	10 110	2 200	5,7	15 004 429	5,0	6 820
É.-alf -i Reg Igazg	867	6,8	8 878 393	6,6	10 240	2 737	7,1	19 207 682	6,4	7 018
Dél.-alf -i Reg Igazg	777	6,1	8 137 910	6,0	10 474	2 760	7,2	21 269 799	7,1	7 706
Ny -dtul -i Reg Igazg	749	5,9	7 790 474	5,8	10 401	2 491	6,5	18 951 394	6,3	7 608
Közép -dtul -i Reg Igazg	900	7,0	9 226 460	6,8	10 252	2 931	7,6	21 970 251	7,3	7 496
Dél -dtul -i Reg Igazg	805	6,3	7 888 609	5,8	9 800	2 578	6,7	19 043 439	6,4	7 387
Kiemelt Adózók Igazg										
Mindösszesen:	12 787	100,0	136 091 640	100,0	10 565	38 366	100,0	299 417 812	100,0	7 804

hetők meg. A kft-k 135,1 a bt-k 299,4 milliárd forint (együttesen 434,5 milliárd forint) bevételt realizáltak. A bt-k árbevételi aránya a társas vállalkozásokon belüli számszerű súlyukhoz képest 2,1 százalékponttal alacsonyabb, a kft-k azonos mutatója viszont 7,4 százalékponttal magasabb.

A **fajlagos bevételek** terén a kft-k hegemon szerepe megmaradt. Ez a kör a 10,6 millió forintos cégenkénti átlagos bevételével, a társas vállalkozások egészének mutatóját kerekén 2 millió forinttal múlta felül. A bt-k azonos mutatója 7,8 millió forint, ami a társas vállalkozások főátlagától 0,8 millió forinttal, a kft-k átlagától pedig 2,8 millió forinttal elmaradt.

A társas vállalkozások gazdasági teljesítménye a könyvvizetés módja szerint.

Evás vállalkozások számának alakulása 2009.évben a könyvvizetés módja szerint 2.sz. diagram

A feldolgozott bevallási adatok azt mutatják, hogy a **társas vállalkozások több mint 46 százaléka (kerekén 25 ezer cég) tartozik a számviteli törvény hatálya alá.** A többi ún. bevételi nyilvántartást vezet (29 ezer) (2.sz.diagram).

Az arányok a bázis időszakhoz képest alig észrevehetően az előbbiekre javára tolódtak el

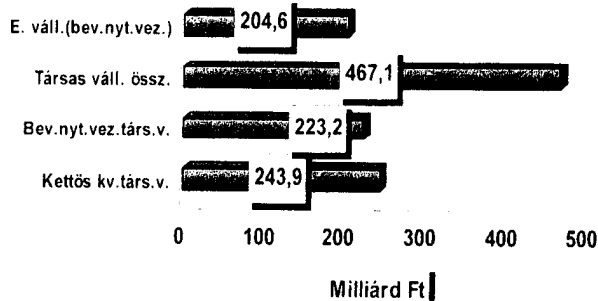
Bevételi teljesítményük arányai nem követik pontosan a létszám arányokat.

A kettős könyvvizetésű társas vállalkozások közel 244, a bevételi nyilvántartást vezetőkkel kevesebb, mint 223 mil-

liárd forint összegű árbevételt realizáltak (3.sz.diagram).

Az Sztv. hatálya alá tartozók 52 százalékot meghaladó részesedése azt mutatja, hogy ennek az evás vállalkozói csoportnak a piaci pozíciói erősebbek. A két mutató közötti különbség 6 százalékpont. Az előzőekből eredően a számviteli törvény hatálya

Evás vállalkozások bevételi teljesítményének alakulása 2009.évben a könyvvizetés módja szerint 3.sz. diagram

alá tartozó vállalkozások fajlagos teljesítménye a vizsgált időszakban magasabb volt (9,8 millió forint). Ez 1,2 millió forinttal több, mint a társas vállalkozások főátlaga. A nyilvántartást vezető evás cégek egy főre jutó 7,7 millió forintos gazdasági teljesítménye viszont az összevont mutatónál 0,9 millió forinttal volt kevesebb. A két vizsgált kör közötti különbség 2,1 millió forintos mértéke megközelítőleg bázisszintű.

A kép akkor válik teljessé, ha figyelembe vesszük az ugyancsak bevételi nyilvántartást **vezető egyéni vállalkozókat is.** Ebben az összetételben az összes evás vállalkozás mintegy 26 százaléka tartozik a számviteli törvény hatálya alá, 74 százaléka nem. (A 2.-3.sz. diagramon az egyéni vállalkozók adatai is láthatók).

A bevételi teljesítmények terén mutatkozó kontraszt ez esetben még erőteljesebb, mivel a nyilvántartást vezető vállalkozások által realizált 428 milliárd forintnyi összes árbevétel súlya nem éri el a 64 százalékot sem, ami kerekén 10 százalékponttal marad el a mennyiségi arányoktól.

Adókötelezettségek

A 8. sz. táblázat bemutatja, hogyan alakult az evás egyéni és társas vállalkozások vizsgált évi adókötelezettsége:

Evás egyéni és társas vállalkozások adókötelezettsége 2009. évben

8. sz. táblázat

Milliárd Ft-ban!

Megnevezés	Egyéni vállalkozók	Társas vállalkozások	Összesen
1. 2009. évi adókötelezettség	51,1	117,4	168,5
2. I.-III. n. évben fizetett adóelőleg	35,4	83,5	118,9
3. 2009. év végi feltöltési kötelezettség	14,3	36,5	50,8
4. Előleg + feltöltési kötelezettség együtt (2+3)	49,7	120,0	169,7
5. 2010. évre áthúzódó adókötelezettség (1-4)	1,4	-2,6	-1,2

A 2009. évi összes adókötelezettség kerekén 3 százalékkal volt több mint egy évvel korábban. Az első három negyedévben befizetett adóelőlegek az éves kötelezettség 70,6 százalékát tették ki, ami egy százalékponttal kisebb a bázis mutatónál. Ezzel szemben viszont az év végi feltöltés súlya azonos arányban tovább nőtt.

2008. évhez hasonlóan a társas vállalkozások „jóvól-tából” összességében ezúttal is túlfizetés keletkezett, mely a tavalyinak mintegy másfélszerese.

Az evás vállalkozások feldolgozott bevallások szerinti 2009. évi bruttó (tárgyévi + 2008. évről áthúzódó) kötelezettsége $(168,5 - 0,5) = 168,0$ milliárd forintot tett ki, ami a pénzforgalmi adatok tanúsága szerint 169,7 milliárd forintra teljesült. Ez az összeg 3,2 milliárd forinttal maradt el a költségvetési törvényben meghatározott 172,9 milliárd forintos előirányzattól.

DR. SCHABLIK BÉLA